T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

www.balioglu.net

ANKARA ELEKTRİK HAVAGAZI VE OTOBÜS İŞLETME MÜESSESESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (EGO)

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2020

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 5
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 7
7. DENETİM BULGULARI 7
8. EKLER 15

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Gelirleri Tablosu 3
Tablo 2: Bütçe Giderleri Tablosu 3
Tablo 3: Ödenekler Tablosu 4

www.balioglu.net

KISALTMALAR

EGO : Ankara Elektrik Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi

EÜTS : Elektronik Ücret Toplama Sistemi

İKYK : İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Geçici Kabulü Yapılan Bazı Yapım İşlerinin İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

2. Elektronik Ücret Toplama Sisteminde Etkin Bir Kontrol Sürecinin Bulunmaması

3. Depozito ve Teminatların Veriliş Sürelerine Uygun Biçimde Muhasebeleştirilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Açılış Kayıtlarının Hatalı Yapılması

2. Belediyelerden Hazine Uzlaşmasına Bağlı Alacakların Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

3. Borçlanma Üst Sınırının Aşılması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ankara Elektrik Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi (EGO) Genel Müdürlüğü 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanun ile kurulmuş olan tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli, özel hukuk hükümlerine göre idare edilen Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının bağlı kuruluşudur. 4325 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesi f) bendi hükümleri kapsamında Ankara ilinde toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek görevlerini yerine getirmektedir.

Kurumun temel mevzuatı, 4325 sayılı Ankara Elektrik ve Havagazı ve Adana Elektrik Müesseselerinin İdare ve İşletmeleri Hakkında Kanun'dur. Bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar ve ayrıntıları düzenlenmektedir. Yukarıda belirtilen kanunların dışında belediyeye yetki ve görev yükleyen diğer yasal düzenlemeler (kanun, yönetmelik ve yönergeler) de bulunmaktadır.

www.balioglu.net

EGO Genel Müdürlüğünün yetki, görev ve sorumlulukları 4325 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine dayanılarak çıkarılan EGO Genel Müdürlüğü Kuruluş Görev ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmelik ile ayrıntılı tanımlanmıştır. Buna göre EGO Genel Müdürlüğü;

1. Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde, halkın ulaşım gereksinimlerini günün koşullarına uygun, en iyi şekilde karşılar. Bunun için tüm planlama, projelendirme, tesis kurma, işletme, dağıtma vb. işleri modern teknik, ekonomik ve işletme prensiplerine göre yürütür.

2. Ankara Büyükşehir Belediyesi mücavir alanı için Ulaşım Ana Planını yapar, koordine eder ve uygular. Trafik düzenlemelerinin gerektirdiği tüm tedbirleri alır.

3. Toplu taşıma hizmetlerini yürütür ve bu amaçla gerekli tesisleri kurar, işletir ya da işlettirir.

4. Hareket tarifeleri yapar, uygular ve bu tarifeleri gerektiğinde düzeltir.

5. Toplu taşıma araçlarını teknik ve ekonomik kurallara uygun olarak işletir, bakım ve onarımlarını yapar.

6. Toplu taşıma araçlarını sürekli çalışır durumda bulundurmak üzere teknik kontroller yapar, birimler arasında işbirliğini sağlar.

7. Kent içi ulaşımı ile ilgili istatistiksel bilgileri toplar.

8. Uzun ve orta hedefli ulaşım planları hazırlar.

9. Ulaşımla ilgili projeler üretir.

10. Ulaşımla ilgili toplantı, seminer, kongre ve panel gibi etkinlikler düzenler, bu alanda yapılan etkinliklere katılır.

11. Mevcut ulaşım sistemlerinin çalışmalarını izler, talepleri değerlendirir. Trafikle ilgili sorunları inceler, çözüm önerileri geliştirir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

EGO Genel Müdürlüğünün organizasyon yapısı; İdare Encümeni, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Daire Başkanları ve Şube Müdürlerinden oluşmaktadır. Genel Müdürlükte 14 hizmet birimi bulunmaktadır. Bunlar: 1-Özel Kalem Müdürlüğü, 2- Hukuk Müşavirliği, 3-Teftiş Kurulu Başkanlığı, 4- İç Denetim Birimi Başkanlığı, 5- İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı 6- Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, 7- Otobüs İşletme Dairesi Başkanlığı, 8-Raylı Sistemler Dairesi Başkanlığı, 9- Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, 10-Bütçe ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, 11- Araç Bakım Onarım Dairesi Başkanlığı, 12- Ulaşım Teknolojileri Dairesi Başkanlığı, 13-Ulaşım Yatırımlar Daire Başkanlığı, 14-Hizmet İyileştirme ve Kurumsal Gelişim Dairesi Başkanlığıdır.

İdare Encümeni, kuruluşun üst karar organı olarak karar oluşturma ve oluşturulan kararları uygulama yetki ve sorumluluğunu taşır. Genel Müdür ise İdare Encümeni'nin başkanı ve yüksek yönetici kademesinin başı olarak yasaların verdiği görevleri yapar, yetkilerini kullanır ve idari ve adli yargı organları ile üçüncü şahıslar nezdinde kuruluşu temsil eder ya da ettirir.

EGO Genel Müdürlüğünün 2019 yılı sonu itibariyle 562 memur ve 44 sözleşmeli personel olmak üzere toplam 606 personeli bulunmaktadır.

İdari ve mali yönden ilişkili kurumlar aşağıda sayılmıştır.

EGO, Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı, tüzel kişiliği olan ve kamusal görev yapan

www.balioglu.net

bir kuruluştur. Genel Müdür, görev ve yetkilerinin kullanılmasında Ankara Büyükşehir Belediye Başkanına karşı sorumludur.

İçişleri Bakanlığı ile belediyeler arasında idari vesayet ilişkisi bulunduğundan Ankara Büyükşehir Belediyesine bağlı EGO Genel Müdürlüğü de Bakanlığın idari denetimlerine tabidir.

1982 Anayasası, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde Sayıştay Başkanlığının dış denetimine tabidir.

EGO Genel Müdürlüğünün BUGSAŞ'ta %69, TOBAŞ'ta %0,01 ve BELPA'da %0,0005 oranında şirket ortaklığı bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Kurumun 2019 yılı bütçesi ile gelir/gider dağılımları aşağıda gösterilmiştir.

www.balioglu.net

Tablo 1: Bütçe Gelirleri Tablosu

GELİR TÜRÜ	BÜTÇE (2019)	GERÇEKLEŞEN (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	753.250.000,00	640.329.349,30	85,01
Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler	100.000,00	164,01	0,16
Diğer Gelirler	15.500.000,00	12.198.739,08	78,70
Sermaye Gelirleri	1.500.000,00	6.810,03	0,45
Red ve İadeler (-)	350.000,00	0,00	0,00
TOPLAM	**770.000.000,00**	**652.535.062,42**	**84,74**

Tablo 2: Bütçe Giderleri Tablosu

GİDER TÜRÜ	BÜTÇE (2019)	GERÇEKLEŞEN (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)
Personel Giderleri	46.362.000,00	47.247.337,24	101,91
S.G.K. Devlet Primi Giderleri	8.174.000,00	8.004.007,59	97,92
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.034.514.000,00	1.052.511.389,79	101,74
Faiz Giderleri	3.029.000,00	3.013.635,68	99,49
Cari Transferler	12.015.000,00	3.288.773,96	27,37
Sermaye Giderleri	144.660.000,00	64.417.060,53	44,53
Sermaye Transferleri	24.000.000,00	12.048.249,69	50,20
Yedek Ödenekler	127.246.000,00	0,00	0,00
TOPLAM	**1.400.000.000,00**	**1.190.530.454,48**	**85,04**

Tablo 3: Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yıldan Devir	Ek	Yıl İçinde İptal Edilen	Net Bütçe Ödeneği	Bütçe Gideri (TL)	İzleyen Yıla Devir
1.400.000.000	0	0	209.469.545,52	1.400.000.000	1.190.530.454,48	0

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

EGO Genel Müdürlüğü, mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde çıkarılan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Kurumun kullanmış olduğu muhasebe sistemi tahakkuk esaslı devlet muhasebesi sistemidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

www.balioglu.net

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

www.balioglu.net

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EGO Genel Müdürlüğünün iç kontrol sistemine ilişkin aşağıdaki tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

EGO Genel Müdürlüğünde iç kontrol sisteminin gerektirdiği yasal yükümlülükler kısmen yerine getirilmiştir. Genel Müdürlükçe yürütülen faaliyetlere ilişkin iş akış şemaları oluşturulmamıştır. Kurumun hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyecek riskler ve bu risklere karşı geliştirilen önlemleri içeren güncel bir risk değerlendirme çalışması yapılmamıştır. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı güncellenmemiştir. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmadığından bu kurul tarafından yıllık olarak hazırlanması gereken İç Kontrol Değerlendirme Raporu da hazırlanmamıştır. 2019 yılı başında EGO Genel Müdürlüğünde mevcut beş iç denetçi kadrosunun sadece biri dolu iken, yıl içinde iki iç denetçi ataması daha yapılarak iç denetim kadrosunun güçlendirildiği, Türkiye Belediyeler Birliğinden eğitim desteği alınarak risk yönetimi ve iç kontrol çalışmalarına başlandığı ve çalışmaların devam ettiği gözlemlenmiştir. Ancak rapora konu 2019 yılında EGO bünyesinde etkin bir iç kontrol sistemi oluşumu tamamlanmamıştır.

EGO Genel Müdürlüğünde etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması için;

İş akış süreçlerinin yazılı olarak oluşturulması,

İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı'nın hazırlanması,

Kamu idaresi risklerinin tespit edilmesi, belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi,

Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarının üst yönetici onayıyla başlatılması,

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun (İKYK) oluşturulması,

İç Kontrol Sistemi Soru Formlarının (harcama birimlerince doldurulan), İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunun hazırlanarak İKYK tarafından değerlendirilmesi ve varsa

www.balioglu.net

rapora ilişkin eksikliklerin tamamlanarak üst yöneticinin onayına sunulması,

İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunda belirlenen riskler ve bunlara ilişkin uygulanacak kontrol faaliyetleri ile alınması gereken önlemlerin, bir eylem planı çerçevesinde ve belirli bir zaman sürecine bağlanarak uygulanması,

Uygulama sonuçlarının izleme, değerlendirme ve uygulama sonuçları hakkında üst yöneticinin bilgilendirilmesi,

İç denetim kadrosunun güçlendirilmesi ve iç denetim raporlarının hazırlanması,

İç denetim planı, iç denetim programı, iç denetim raporları, iç denetim birimi faaliyet raporunun hazırlanması,

gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

EGO Genel Müdürlüğü 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Geçici Kabulü Yapılan Bazı Yapım İşlerinin İlgili Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

Yapımı tamamlanan yerleşke ve yakıt istasyonları ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmamış, 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenmeye devam edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 204'üncü maddesine göre, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderler, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında izlenir. İş tamamlandığında ise, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar

Hesabından ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılır.

CNG ve Motorin İstasyonları İnşaatı Yapımı İşinin 24.05.2019 tarihinde, Şube Müdürlüğü Yerleşkesi Yapımı İşinin ise 03.07.2019 tarihinde geçici kabulü yapılmıştır. Yapımı tamamlanan ve sırasıyla 3.337.374,27 TL ve 34.547.532,90 TL ile kayıtlı bu işlerin 252-Binalar Hesabına aktarılması gerekmektedir.

2020 yılı içinde gerçekleştirilen muhasebe işlemleri ile hata düzeltilmiş olsa da, 2019 yılı bilançosunda 258 numaralı hesap 37.884.880,17 TL fazla, 252 numaralı hesap ise aynı tutarda eksik görünmektedir.

BULGU 2: Elektronik Ücret Toplama Sisteminde Etkin Bir Kontrol Sürecinin Bulunmaması

EGO Genel Müdürlüğünün başlıca geliri toplu taşıma ücretlerinden elde edilmektedir. Elektronik Ücret Toplama Sistemi (EÜTS) adı ile anılan EGO tarafından işletilen veya EGO sistemine dahil toplu taşıma araçlarında (otobüs, raylı sistem, teleferik vb) elektronik ücret toplama, akıllı durak sistemi, akıllı kart ve araç içi bilgilendirme, güzergah ve araç takip sistemleri ve araç içi ve dışını görebilen kamera sistemlerinin kurulumu ve işletilmesi işi 20.03.2013 tarihinde 10 yıllığına ihale edilmiştir.

www.balioglu.net

Yüklenici, sistemi kurma ve işletme karşılığında, akıllı kartların dolumu, kullan at bilet satışı ve kredi kartlı binişlerden pay almaktadır. Gelirler EGO'ya ait banka hesabında toplanmakta, yapılan mutabakat sonrasında sözleşmede belirtilen oranlar üzerinden EGO ile yüklenici arasında paylaşılarak ana hesaptan tarafların banka hesaplarına aktarım yapılmaktadır. EGO ve yüklenici gelirini oluşturan akıllı kart dolumu ve kullan at bilet satışı; yetkilendirilen ve kurulan yaygın bayi, gişe ve otomatik kart kredi yükleme makinası ağı üzerinden yapılmaktadır. Araç binişlerinde kullanılan akıllı kart, kullan at bilet ve kredi kartları araçlara takılan ve turnike sistemleri içine yerleştirilen kart okuma cihazları (validatörler) ile okunmakta ve biniş ücreti karttan düşülmektedir. Satış cihazları ve kart okuma cihaz belleklerinde kayıtlı tutulan satış ve kullanım bilgileri, yüklenici tarafından oluşturulan (yazılımı yükleniciye ait) haberleşme modülü üzerinden, istendiğinde veya periyodik olarak EGO veritabanına aktarılmaktadır.

Söz konusu işte gelirin toplanmasına ilişkin etkin bir sistemin oluşturulamadığı gözlemlenmiş olup tespitler aşağıda sıralanmıştır:

A) Kart satış, dolum ve kullanım verileri yüklenici tarafından oluşturulan (yazılımı yükleniciye ait) haberleşme modülü üzerinden aktarıldığından EGO tarafında gelirlerin sistematik kontrolünü sağlama imkânı bulunmamaktadır.

EÜTS'de EGO ile yüklenici arasında gelir paylaşımı sözleşme gereği bir mutabakat ile belirlense de yüklenici tarafından kurulan cihaz ve validatörlerdeki kart satış, dolum ve kullanım verilerinin EGO veritabanına aktarımı yazılımı yükleniciye ait bir haberleşme modülü üzerinden gerçekleştiğinden EGO veritabanına işlenen ve mutabakata esas olan verilerin doğruluğunun EGO yetkililerince teyidi mümkün değildir. Gelir paylaşım mutabakatı yüklenici yazılımı üzerinden sağlanan veriler esas alınarak ve yüklenicinin sağladığı raporlama platformu üzerinden yapıldığından EGO'nun doğrudan verilere erişim imkanı ortadan kalkmaktadır. EÜTS gelir paylaşımı ancak *"yazılımın doğru kart satış, dolum ve kullanım verisi aktardığı (güvenilir olduğu)"* ön kabulü ile doğru kabul edilebilir. 2013 yılında hazırlanan İdari Şartnameye göre EGO'nun cihaz verilerini çıkışında görme, yazılımın güvenliğini teyit etme, farklı yöntemlerle aktarım bilgilerinin tümüyle doğruluğunu test etme imkanı bulunmamaktadır.

www.balioglu.net

Kamu İdaresi elde edilen gelirlerin cinsine göre mutabakat yapılarak veya çeşitli kontrol mekanizmaları sonucunda hesaplandığını belirtmekte ise de bulguda belirtilen mutabakatın veya kontrollerin olduğu ancak buna esas verilerin güvenilirliğinin EGO tarafından teyid edilemediği hususudur. İdare, 2020 yılı içinde güvenlik testi takvimlerinin idareye bildirilmesi, yedek sistemin idamesi, idarenin taleplerine hızlı dönüş olması için firmada konu ile görevli kişinin idareye bildirilmesi, sistem LOG kayıtlarının düzenli olarak alınması, pallium uygulamasının geliştirilmesi, yazılım erişim yetkilerinin alınması hakkında yüklenici ile görüşmeler yapılarak kararlar alındığı, ancak tutanak altına alınan kararlar için Covid-19 salgını nedeni ile ek süre verildiği belirtilmektedir. Dolayısıyla gelirin hesabına esas verilerin EGO tarafından doğruluğunun test edilmesi halen temin edilememiştir.

EÜTS gelirlerini oluşturan kart yükleme ve kullanım izlerinin kaynağında doğrudan EGO tarafından izlenebilmesi veya veri aktarımında kullanılan yazılımın EGO tarafından doğruluğunun teyit edilmesi/ettirilmesi gerekmektedir.

B) EGO adına EÜTS gelir paylaşımının güvenilirliğini kontrol edecek teknik personel çalıştırılmamıştır.

Sözleşmenin *"İşletme ve Bakım"* başlıklı 16'ncı maddesinde yüklenici tarafından

oluşturulan Ankara merkez ofiste bulunacak yüklenici teknik personeline ilave olarak sistemin tamamına hakim ve sistemin tüm erişim yetkilerine haiz olmak üzere İdarece uygun görülecek sayıda İdare teknik personelinin görev yapacağı belirtilmektedir. Bu suretle EGO adına EÜTS'ün (ve gelir paylaşımının) güvenilirliğinin kontrol edilmesi amaçlanmıştır. Firma tarafından İdareye verilen kısıtlı okuma yetkisi EÜTS'ün güvenilirliğini kontrol etme imkanı sağlamamaktadır. 2019 yılında ve öncesinde EGO adına yüklenici sistemini *"tüm erişim yetkilerini haiz*" olarak kontrol edecek bir teknik personel görevlendirmesinin yapılmadığı ve yüklenici merkez ofisinde bu kapsamda çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdare 2020 yılı içinde yönetilebilir tüm network cihazların (güvenlik duvarı, switch, validatör vb.) sunucuların, çalışan uygulamaların yönetim (adminitrator) şifreleri ve lisanslarının verilmesini ve EÜTS Güvence Denetim Standardı Raporunun hazırlanarak gönderilmesini talep etmiş ancak söz konusu şifre, yetki, lisans ve rapor yüklenici tarafından henüz temin edilmemiş, sözleşme hükmünün gereği yerine getirilmemiştir.

İlgili sözleşme hükmü gereğince, EGO adına "*tüm erişim yetkilerini haiz"* olarak yüklenici sistemini kontrol edecek teknik personel çalıştırılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

C) İdare ve yüklenici arasında borç ve alacak konusunda bir mutabakat sağlanmamış ve müteahhide ödenecek borç muhasebe kayıtlarında gösterilmemiştir.

EÜTS gelirleri kapsamında 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında kayıtlı 8.854.368,46 TL alacak mevcuttur. Bu tutarın 1.682.878,81 TL'si yüklenicinin işe zamanında başlayamaması nedeniyle 2013 yılında, 3.769.384,39TL'si ise işin yürütülmesi sırasında kesilen para cezaları olup tahsili için herhangi bir işlem başlatılmamıştır. Zira yüklenici ile İdare arasında işin başlama tarihi olan 11.10.2013 ile 14.07.2016 tarihleri arası dönem için bir mutabakat yapılmadığından yükleniciye bu süre için bir ödeme gerçekleştirilmemiş ve İdare tarafında 19.567.736,72 TL olarak hesaplanan yüklenici alacağı için bir borç kaydı da oluşturulmamıştır.

Kamu İdaresi ilgili firmaya kesilen bazı para cezaları için yargı sürecinin, mutabakat yapılmayan dönem için ise bir özel firmanın denetim raporunun beklendiğini, müteakiben tahsil işlemlerinin başlatılacağını belirtmektedir. Oysa bir mutabakat yapılmasa da İdarece tespit edilen borç ve alacak tutarlarının kayıt altına alınarak mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir. Mevcut durumda 19.567.736,72 TL olarak hesaplanan yüklenici alacağı için 320-Faaliyet Borçları hesabına bir borç kaydı yapılmadığından mali tablolar EÜTS

kapsamındaki borçlarla ilgili olarak paydaşlara doğru bilgi sunmamaktadır.

EÜTS gelirlerine ilişkin olarak İdare ve yüklenici arasında mutabakatın sağlanarak borç alacak ilişkisinin mali tablolarda doğru bir biçimde gösterilmesi temin edilmelidir.

BULGU 3: Depozito ve Teminatların Veriliş Sürelerine Uygun Biçimde Muhasebeleştirilmemesi

Elektrik, su, doğalgaz abonelikleri için verilen depozito ve teminatların süre yönünden niteliğine uygun olmayan hesaplarda izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 95 ve 168'inci maddelerinde verilen depozito ve teminatların; bir yıldan daha az süreli ise 126-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında, bir yıldan daha uzun süreli ise 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

126 numaralı hesapta 588.736,49TL tutarla izlenen elektrik, su, doğalgaz abonelikleri için verilen depozito ve teminatlar, niteliği itibarıyla bir yıldan az süreli olmadığından bunların 226 numaralı hesapta izlenmesi gereklidir.

2020 yılı içinde gerçekleştirilen muhasebe işlemleri ile hata düzeltilmiş olsa da, 2019 yılı bilançosunda 126 numaralı hesap 588.736,49 TL fazla, 226 numaralı hesap ise aynı tutarda eksik görünmektedir.

www.balioglu.net

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Açılış Kayıtlarının Hatalı Yapılması

EGO Genel Müdürlüğü açılış kayıtları, 2018 yılı bilançosundan devreden tutarlara bazı hesaplarda borç ve alacak tutarları denk fiktif kayıtlar ilave edilmesi nedeniyle, hatalı yapılmıştır.

EGO Genel Müdürlüğü 2019 yılı açılış kayıtlarında 2018 yılı bilançosundan devreden hesap ve tutarlara ek olarak bazı hesaplarda borç ve alacak tutarları denk fiktif kayıtlar mevcut olduğu tespit edilmiştir. Açılış yevmiyesinde var olup ayrıntılı mizanlara yansıyan bu hesap hareketleri borç ve alacağı denk kayıtlar olduğundan bilançoya etki etmese de, mali işlemlerin olduğundan fazla görünmesine ve borç/alacak karakterine aykırı muhasebe kayıtlarına sebep

olmaktadır. Ayrıca mali tabloları karmaşık hale getirmekte, sadeliğini ve anlaşılabilirliğini engellemektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde mali tabloların, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenleneceği temel kavramlar arasında ifade edilmiştir. 16'ncı maddesinde ise bir ekonomik değerin; yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla mali yıl açılış kaydı ve mizanlarda, aslen işlem görmeyen hesaplar borç ve alacak devri vermemelidir.

EGO Genel Müdürlüğü muhasebe programında birim ve tertip seçimlerinden kaynaklanan hatalı muhasebe kayıtlarının 2020 yılı içine düzeltildiği ve 2020 yılı açılış kayıtlarının hata içermediği belirtilmiş olsa da, 2019 yılı muhasebe kayıtları borç ve alacak tutarları denk fiktif kayıtlar içermektedir.

www.balioglu.net

BULGU 2: Belediyelerden Hazine Uzlaşmasına Bağlı Alacakların Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyelerden Hazine Uzlaşmasına Bağlı Alacaklar olarak kayıtlı 320.685,60 TL alacağın takip ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 38'inci maddesine göre kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludurlar. 222 nolu hesapta kayıtlı olan ve yıllardır devir veren Belediyelerden olan alacakların da bu kapsamda tahsili için gerekli işlemlerin yürütülmesi gerekmektedir.

222-Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı altında 03.01.02.59.02 alt kodu ile Belediyelerin Hazine Uzlaşmasından Borçları hesabında kayıtlı toplam 320.685,60 TL alacağın tahsili için 2020 yılı içinde İller Bankası ile gerekli yazışmanın yapıldığı, alacağın tahsil edileceği belirtilmiştir.

Takip ve tahsilata ilişkin işlemlerin tamamlanması ve vadesi bir yılın altına düşen alacaklar için 222 nolu hesaptan aynı isimli 122 nolu hesaba aktarım yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Borçlanma Üst Sınırının Aşılması

EGO Genel Müdürlüğüne ait borcun 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinde belirlenen üst sınırı aştığı belirlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Borçlanma"* başlıklı 68'inci maddesinin (d) bendinde; belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerleme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı belirtilmiş ve bu miktarın büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. 68'inci maddenin f) bendinde ise borçlanma limitinin hesabına istisna getirilmiş ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmaların (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmayacağı belirtilmiştir.

www.balioglu.net

2019 yılı için kesinleşmiş bütçe gelirinin 1,5 katına % 23,73 yeniden değerleme oranı uygulandığında hesaplanan borçlanma üst sınırı 1.223.882.292,17 TL'dir. Toplam borç stoku ise (metro katılım kaynaklı borçlar hariç) 3.307.381.909,08 TL'dir. Dolayısıyla borçlanma üst sınırı 2.083.499.616,91 TL aşılmıştır.

EGO Genel Müdürlüğü borç stokunun belirlenen üst sınırı aşmaması gerekmektedir. EGO borç stokunun büyük kısmını Ankara Büyükşehir Belediyesine olan 3.249.283.570,20 TL borç oluşturmaktadır. EGO'nun 4325 sayılı Kanunun 12'nci maddesi c) bendi kapsamında bağlı olduğu Ankara Büyükşehir Belediyesinden yardım olarak gelir elde etmesi öngörüldüğünden Belediyeye olan borçların bir mutabakat üzerine mahsuben kapatılmasının borç stok miktarının düşürülmesine imkân sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu suretle her iki kuruluşun mali tablolarında bağlı kuruluş ilişkisi içinde yürütülen, tahsil edilemeyecek nitelikteki borç alacak kayıtlarının mali tablolardan çıkarılabilecek ve mali tabloların paydaşlara doğru bilgi sunması temin edilecektir.

Kamu İdaresi söz konusu borç miktarının azaltılması amacıyla 2020 yılı içinde Ankara Büyükşehir Belediyesi ile bir çalışma başlatıldığını belirtmiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Araç Satışlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Hurda Satışlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Geçici Kabulü Yapılan İşlerin Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından Çıkarılıp İlgili Duran Varlık Hesabına Kaydının Yapılmaması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Raporun Denetim Görüşünün Dayanakları bölümünün 1'inci maddesinde bulgu konusu yapılmıştır.
Gider Tahakkukları Hesabının Kullanılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	

www.balioglu.net